



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 95/2018

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Viglaským, advokátska kancelária, Mlynská 54, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 3, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a), b) a c) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Topoľčany v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 92/2012, postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 30/2014, postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 To 18/2016 z 27. júla 2016 a postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Topoľčany, Okresnej prokuratúry Topoľčany a Krajskej prokuratúry v Nitre v prípravnom konaní, ktoré predchádzalo uvedenému súdnemu konaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 3, čl. 46 ods. 1,

čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a), b) a c) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 92/2012, postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 30/2014, postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 To 18/2016 z 27. júla 2016 a taktiež postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Topoľčany, Okresnej prokuratúry Topoľčany a Krajskej prokuratúry v Nitre v prípravnom konaní, teda postupom orgánov činných v trestnom konaní, pretože bol sťažovateľ odsúdený za trestné činy súvisiace s jeho výkonom funkcie starostu a prekvalifikovanie trestného činu malo porušiť hlavne jeho právo na obhajobu.

2. Zo sťažnosti a súvisiacich rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 To 18/2016 z 27. júla 2016 (IČČS: 4612010198) odsúdený z toho dôvodu, že ako starosta obce Tovarníky v rozpore so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov bez predchádzajúceho potrebného súhlasu obecného zastupiteľstva si (i) dvakrát vyplatil odmenu na základe ním podpísanej dohody o vykonaní práce, (ii) preplatil 4 dni dovolenky, (iii) dal pokyn na vyplatenie odmien hlavnej kontrolórke a tiež (iv) pozmenil obsah uznesenia č. 34/2010 z 21. riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva, a to tak, že v ňom doplnil body „J“, „K“ a „I“ prejednávajúce schválenie rekonštrukcie a prestavby obecného úradu a s tým súvisiaci návrh na financovanie formou úveru a takto pozmenené uznesenie následne použil ako pravé v banke, na základe čoho bol požadovaný úver poskytnutý. (v) Napokon bez schválenia vyradovacej komisie, ktorá ani nebola zriadená, podpísal darovaciu zmluvu, na základe ktorej daroval inej obci hnutel'ný majetok vo vlastníctve obec Tovarníky.

3. Krajský súd na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku (bod 7 uznesenia) rozhodol tak, že niektoré skutky sťažovateľa „prekvalifikoval“ z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa na spreneveru, pretože podľa judikátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tz 5/2004 je zodpovednosť verejného činiteľa spojená s osobou, a nie činnosťou, a dané skutky neboli spáchané v súvislosti s právomocou starostu.

4. Sťažovateľ namieta, že celé jeho trestné konanie bolo zaťažené tým, že nebola ustálená, resp. ustaľovala sa právna kvalifikácia jeho skutku, a ďalej tým, že krajský súd sám prekvalifikoval ním spáchaný skutok, čím bola porušená kontradiktórnosť konania, jeho obhajoba, a tak právo na súdnu ochranu v trestnom konaní.

5. Z týchto dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Postupom Okresného riaditeľstva policajného zboru v Topolčanoch, Okresnej prokuratúry v Topolčanoch, Krajskej prokuratúry v Nitre, v konaniach označených v texte sťažnosti. Okresného súdu v Topolčanoch v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/92/2012 a Krajského súdu v Nitre v konaniach vedených pod sp. zn. 2To/30/2014 a 2To/18/2016, boli porušené základné práva sťažovateľa zaručené mu:

čl. 17 ods. 2 - nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon v spojení s čl. 2 ods. 3 Ústavy - každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá

čl. 48 ods. 2 Ústavy - každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom

čl. 50 ods. 3 Ústavy - obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

čl. 46 ods. 1 Ústavy - každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

čl. 6 ods. 1 Dohovoru - každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru - každý, kto je obvinený z trestného činu má minimálne právo byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu

čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru - každý, kto je obvinený z trestného činu má minimálne právo mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby.

čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru - každý, kto je obvinený z trestného činu má minimálne právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu

čl. 7 ods. 1 Dohovoru - nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/18/2016 zo dňa 27. 7. 2016 a prikazuje, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov, vracia vec na ďalšie konanie a zakazuje pokračovanie v porušovaní základných práv.

Ústavný súd ukladá Okresnému riaditeľstvu PZ v Topolčanoch, Okresnej prokuratúre v Topolčanoch, Krajskej prokuratúre v Nitre, Okresnému súdu v Topolčanoch a Krajskému súdu v Nitre, aby do dvoch mesiacov od doručenia nálezu zaplatili spoločne a nerozdielne sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie za porušovanie jeho základných práv v rozsahu 35 000,- €.

Ústavný súd ukladá Okresnému riaditeľstvu v Topolčanoch, Okresnej prokuratúre v Topolčanoch, Krajskej prokuratúre v Nitre, Okresnému súdu v Topolčanoch a Krajskému súdu v Nitre, aby do 15 dní od doručenia nálezu spoločne a nerozdielne zaplatili náhradu trov konania sťažovateľovi, a to jeho zástupcovi JUDr. Jaroslavovi Viglaskému.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde neprípustné návrhy môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom.

8. Podstatou veci je tvrdenie sťažovateľa, že prekvalifikovaním skutkovej podstaty trestného činu krajským súdom, resp. včasným neustálením právnej kvalifikácie orgánmi činnými v trestnom konaní, bola porušená kontradiktórnosť jeho trestného konania, jeho obhajoba, a tak právo na súdnu ochranu v trestnom konaní. Ide o relevantné otázky ústavnosti trestného konania.

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

10. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť

využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

11. Pri príprave rozhodnutia ústavný súd najprv v judikatúre najvyššieho súdu zistil, že otázku kvalifikácie, resp. prekvalifikácie skutku vo vzťahu k obhajobným právam najvyšší súd riadne preskúmava v režime dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku: Dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu (porov. sp. zn. 3 Tdo 25/2015, sp. zn. 6 Tdo 36/2016). Sťažnosť mohla byť preto odmietnutá ako neprípustná už na základe tohto dôvodu, a to zvlášť vtedy, ak mal sťažovateľ k dispozícii trojročnú lehotu na podanie dovolania.

12. Ústavný súd však zároveň zistil, že sťažovateľ 21. januára 2017 podal takéto dovolanie. V záujme právnej istoty najvyšší súd ústavnému súdu zaslal sťažovateľovo dovolanie, ktoré sa dôvodmi prekrýva s ústavnou sťažnosťou. Podľa informácii z najvyššieho súdu termín verejného zasadnutia ešte nebol určený.

13. Vzhľadom na skutočnosť, že aktuálne poskytuje ochranu sťažovateľovým právam najvyšší súd v konaní o dovolaní, sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje, a tak je sťažnosť neprípustná podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Vychádzajúc z ustálenej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 681/2017, bod 6.9), tak môže sťažovateľ po rozhodnutí najvyššieho súdu napadnúť ústavnou sťažnosťou dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu a so zachovaním lehoty zároveň aj rozsudok krajského súdu sp. zn. 2 To 18/2016 z 27. júla 2016 napadnutý v tejto veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2018